

22 söndagen efter Trefaldighet

Pastor Johannes Rydh
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Predikan på distans, 27 okt 2024

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: O Herre Gud, himmelske Fader. Upplys våra förmörkade sinnen med den helige Andes ljus och tala till oss ditt klara och saliggörande Ord. Skapa i oss en uppriktig tro och ett försonligt sinnelag, så att vi förlåter vår nästa såsom du har förlåtit oss. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Matt. 18:23–35

Vid den tiden framställde Jesus för sina lärjungar denna liknelse: "Himmelriket är likt en kung som ville ha redovisning av sina tjänare. När han började granskningen, förde man fram till honom en som var skyldig tio tusen talenter. Eftersom han inte kunde betala, befälde hans herre att han och hans hustru och barn och allt vad han ägde skulle säljas och skulden betalas. Tjänaren föll ner för honom och bad: Ha tålmod med mig, så skall jag betala dig alltsammans. Då förbarmade sig tjänarens herre över honom och gav honom fri och efterskänkte hans skuld.

Men när tjänaren kom ut, träffade han en av sina medtjänare, som var skyldig honom hundra denarer. Han tog fast honom och ville strypa honom och sade: Betala, vad du är skyldig! Hans medtjänare föll då ner och bad honom: Ha tålmod med mig, så skall jag betala dig. Men han gick inte med på det utan gick och lät sätta honom i fängelse, tills han hade betalat vad han var skyldig. När hans medtjänare såg vad som hände, blev de mycket upprörda och gick och talade om alltsammans för sin herre. Då kallade hans herre honom till sig och sade: Du onde tjänare! Hela skulden efterskänkte jag dig, därför att du bad mig. Borde inte du också ha förbarmat dig över din medtjänare, liksom jag förbarmade mig över dig? Och i sin vrede överläm-

nade hans herre honom till fångvaktarna, tills han hade betalt allt vad han var skyldig. Så skall också min himmelske Fader göra med er, om ni inte var och en av hjärtat förlåter sin broder."

Under söndagens rubrik "kristnas inbördes umgängelse" och utifrån liknelsen om den obarmhärtige tjänaren kommer predikan idag avhandla följande tre punkter:

1. Vi har en mycket stor skuld inför Gud.
2. Gud har efterskänkt hela vår skuld.
3. En kristen ska på samma sätt förlåta sin nästa.

1. Vi har en mycket stor skuld inför Gud

Tjänaren var skyldig kungen tiotusen talenter. Utan att här blanda in växelkurser förstår vi att tjänarens skuld var mycket stor, så stor att han aldrig skulle kunna betala tillbaka. Denna skuld är lätt att känna igen som vår skuld inför Gud, synden. Skriften säger: *Se, i synd är jag född, och i synd blev jag till i min moders liv. (Ps. 51:7) Ingen rättfärdig finns, inte en enda. (Rom. 3:10) Var och en som gör synd bryter mot lagen, ty synd är brott mot lagen. (1 Joh. 3:4)*

Lagen påminner oss ständigt om synden. Den anklagar oss och hotar med evigt straff, eftersom vi inte kan uppfylla Guds bud. Det är lagens ord när kungen dömer om tjänaren: *Eftersom han inte kunde betala, befälde hans herre att han och hans hustru och barn och allt vad han ägde skulle säljas och skulden betalas.* På samma sätt har också vi en skuld på tiotusen talenter. Syndaskulden är så stor att den för alltid skiljer oss från gemenskapen med Gud. Inte ens om vi försakade allt och ägnade hela livet åt att betala tillbaka skulle vi komma i närheten.

Tjänaren insåg nog också att det inte skulle gå. Men han hade inget annat än att kasta sig inför sin herres fötter och be om nåd, och säga: *Ha tålmod med mig, så skall jag betala dig alltsammans.* Han hoppades nog att hans ångerfulla inställning skulle ge honom uppskov så att det lilla han förmådde möjligen kunde vara tillräckligt för att han skulle förbli

fri. Så har också många teologer förkunnat en lömsk rättfärdighetslära enligt tanken ”om jag gör mitt bästa så gör Gud resten”. Men alla vägar som baserar sig på goda gärningar bortser från syndens allvar. Det är inget annat än ett andligt självbedrägeri. Lagen och Guds helighet kräver fullständig gottgörelse för alla synder, och medger inte några halvmesyurer. Även den minsta av alla synder leder till det eviga straffet. Det krävs en bättre rättfärdighet, en där våra egna ansträngningar inte har någon del alls.

2. Gud har efterskönt hela vår skuld

När hjärtat är förtvivlat på grund av syndens allvar är det redo att lyssna till evangeliet: *Då förbarmade sig tjänarens herre över honom och gav honom fri och efterskönte hans skuld.* Istället för att sätta sig ner och göra en detaljerad återbetalningsplan för syndaskulden där vi gör så gott vi kan, så har Gud utan vår medverkan betalt hela lösepenningen, *inte med bockars och kalvars blod utan med sitt eget blod (Hebr. 9:12).* Det vi inte förmår göra, det har Gud själv redan gjort genom Jesus Kristus. Paulus skriver:

Ty Gud beslöt att låta hela fullheten bo i honom och genom honom försona allt med sig, sedan han skapat frid i kraft av blodet på hans kors – frid genom honom både på jorden och i himlen. Också ni som en gång var främmande för Gud och genom ert sinnelag och genom era onda gärningar hans fiender, också er har han nu försonat med sig, när han i sin jordiska kropp led döden. Han vill låta er träda fram inför sig heliga, fläckfria och oförvitliga. (1 Kol. 1:19–22)

Detta är trons sanna grund. Genom förlåtelsens stora under blir gemenskapen med Gud återupprättad. Alla våra överträdelse, alla våra synder är för alltid kastade i havets djup så att de inte längre finns. Inför Gud får vi stå rättfärdiga, renade med lammets blod.

3. En kristen ska på samma sätt förlåta sin nästa

Den som tagit emot Guds förlåtelse genom den helige Ande blir en ny människa, pånyttfödd i dopets nåd. Med tron i hjärtat blir en sådan människa också i sinnet förlåtande mot nästan, och kan med Herrens egna ord be: ”förlåt oss våra skulder, såsom ock vi

förlåta dem oss skyldiga äro”. Där den gamla människan ständigt vill minnas hur andra behandlat oss och ge igen med samma mynt, så är den pånyttfödda människan snar till förlikning och att glömma oförrätter. Har vi fått en skuld på tiotusen talenter efterskönt så är småsummor som hundra silverpenningar ingenting i jämförelse. Om det så är vår värsta fiende som förföljer oss så är denna orätt som vi lider försumbar mot det onda som vi gjort och ändå fått förlåtelse för.

Men speciellt talar denna liknelse om hur kristna inbördes ska vara mot varandra. Jesus inleder sin liknelse så: *”Himmelriket är likt en kung som ville ha redovisning av sina tjänare.”* Det är en liknelse om himmelriket, om Guds rike. Det är inte en liknelse om hur kristna i det borgerliga livet under alla omständigheter ska efterskönt alla skulder och låta udda vara jämnt. Till exempel måste en domare döma brottslingar enligt lagen och inte se mellan fingrarna i någon förment barmhärtighetsgärning. Kronofogden och skattemyndigheten har också sina roller att reglera pengaskulder så som det är bestämt. Sådant hör till ett välordnat samhälle, och Skriften själv säger att överheten bär inte svärdet förgäves (Rom. 13:4).

Liknelsen ska heller inte användas som en ursäkt för att försvara synd i sig, eller att acceptera ett uppenbart ogudaktigt leverne. Den obarmhärtige tjänaren var inte obarmhärtig därför att han kom med ett krav på sin medtjänare. Det är att förkunna lagens ord, och det är inte bara tillåtet utan påbudet av Gud. *När jag säger till den ogudaktige: Du ogudaktige, du måste dö! och du då inte varnar honom för den väg han går, så skall den ogudaktige dö genom sin missgärning, men hans blod skall jag utkräva av din hand. (Hes. 33:8f)* Om vi inte förmanar vår nästa som syndar så invaggar vi honom i en falsk säkerhet.

Jesus har också undervisat oss hur det ska gå till i församlingen:

Om din broder har begått en synd, så gå och ställ honom till svars enskilt, mellan fyra ögon. Om han lyssnar på dig, har du vunnit din broder. Men om han inte lyssnar, ta då med dig en eller två andra, för att varje sak må avgöras efter två eller tre vittnens ord. Lyssnar han inte till dem, så säg det till församlingen. Lyssnar han inte heller till församlingen, då skall han vara för dig som en hedning och publikan. (Matt. 18:15–17)

En allvarlig förmaning kan i bästa fall leda till att personen ångrar sig och vänder tillbaka till Guds ord.

När så sker ska vi med förlåtande hjärta ta emot honom och ha överseende med hans brister, även om det händer gång på gång. Den rätta inramningen av evangeliet fås av St Petri fråga: *"Herre, hur många gånger skall min broder försynda sig mot mig och få min förlåtelse? Upp till sju gånger?"* Jesus sade till honom: *"Jag säger dig: Inte sju gånger utan sjuttio gånger sju."* (Matt. 18:21–22) Ett sådant handlande visar att tron som vi genom Guds nåd fått också burit frukt.

Det är här som liknelsens tjänare brister. Den som är hårdhärtad och obarmhärtig och på mänskligt vis förskjuter den ångerfulle visar därmed att hans tro är död. Oförsonligheten skiljer honom från tron och Guds förlåtelse, så att straffdomen på nytt drabbar honom. Det är det som Jesus varnar oss för idag. *"Så skall också min himmelske Fader göra med er, om ni inte var och en av hjärtat förlåter sin broder."*

Låt oss istället ta fasta på Guds ojämförligt stora nåd som överskyler vår egen missgärning, och ständigt låta tacksamheten för denna nåd blomma ut i kärlek till Gud och människor.

Amen.

Bön: Herre vår Gud, barmhärtige Fader, du som sänt din Son, Jesus Kristus, i världen för att lösa dem som är bundna i synden. Vi ber dig: Hjälp oss att se vår egen synd, ångra och bekänna den och be om förlåtelse för Jesu försonings skull. Gör oss också villiga att förlåta varandra, liksom du i Kristus har förlåtit oss vår stora syndaskuld. Giv oss ett försonligt sinnelag mot våra bröder och vår nästa, så att vi med din Helige Andes hjälp låter din kärlek bli ett vittnesbörd i våra liv. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt Ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans Helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan Ordets görare, och dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod, in till änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.